

Betekenis van het gedrag van zeeberen en advies voor interactie

De Antarctische zeebeer (*Arctocephalus gazella*) werd ooit met uitsterven bedreigd door de pelsjacht. Inmiddels zijn de aantallen weer sterk toegenomen tot ruim 5 miljoen dieren wereldwijd. Ruim 95% hiervan gebruikt Zuid-Georgia als voortplantingsplaats. Zeeberen zijn zowel op het land als in het water zeer behendig en kunnen tijdens het voortplantingsseizoen (november – januari) extreem agressief zijn. Tegen het eind van de zomer (februari – april) trekken de vrouwtjes en de pups van het strand naar het hoger gelegen grasland, vaak een heel eind landinwaarts. Bij bezoek van mensen kunnen ze schrikken en agressief reageren.

Het is belangrijk om rekening te houden met de specifieke karaktertrekken van zeeberen: bij het plannen van een excursie moet rekening worden gehouden met zowel het gedrag van zeeberen als het aantal zeeberen dat aanwezig is op een aanlegstrand.

Elk dier is anders, en elke interactie met zeeberen moet afzonderlijk worden ingeschat. De onderstaande omschrijvingen, verzameld door veldmedewerkers en biologen gespecialiseerd in zeeberen, dienen als hulpmiddel om te besluiten hoe er het best kan worden omgegaan met zeeberen.

Waar enigszins mogelijk dienen touroperators geen of hooguit een kortdurende impact te hebben als ze aanleggen op een strand waar zeeberen aanwezig zijn.

Betekenis van het gedrag van zeeberen in het algemeen:

- Zeeberen kunnen zich veel sneller dan mensen verplaatsen over een hobbelige of glibberige ondergrond.
- Op het land kunnen ze extreem hoge snelheden bereiken, maar ze kunnen niet snel stoppen. Geef een rennende zeebeer daarom voldoende ruimte.
- Wees alert op gedrag dat aangeeft dat een zeebeer de aanwezigheid van een ander dier of mens heeft opgemerkt. Het gaat hierbij onder meer om:
  - grotere oplettendheid of waakzaamheid;
  - draaien met de kop;
  - verandering van lichaamshouding van liggend naar rechtop;
  - snelle beweging in enige richting, bijvoorbeeld naar het territorium van een andere zeebeer of richting bezoekers;
  - dreigend gedrag met open bek, gesnuif of gemjammer;
  - agressieve bewegingen of schijnbewegingen.
- Wees extra op uw hoede als u een van de bovenstaande gedragingen opmerkt.
- Mannetjesdieren waarschuwen vaak eerder bij de verdediging, terwijl vrouwtjesdieren en pups eerst kunnen bijten en dan wegrennen.
- Pups blijven vaak alleen achter terwijl de moeder in zee voedsel zoekt. Deze pups zijn niet verlaten door de moeder.

Betekenis van het gedrag van zeeberen tijdens het voortplantingsseizoen:

- Tijdens het voortplantingsseizoen (november – januari) zijn zeeberen extra gevoelig voor de aanwezigheid en geur van mensen. Zowel vrouwtjes als mannetjes kunnen extreem agressief reageren op de aanwezigheid van mensen in de buurt van een harem.
- Tijdens het voortplantingsseizoen komen eerst de mannetjes aan op de stranden en vestigen een territorium. Dit gebied van ongeveer vijf vierkante meter verdedigen ze fel, vooral wanneer de vrouwtjes aan land beginnen te komen om te werpen.
- Zeeberen weten waar de grenzen van hun eigen territorium zich bevinden, maar voor bezoekers is het lastig deze te herkennen. Bij het aan land gaan bestaat er altijd een risico dat deze grenzen van een territorium worden overschreden. Zorg ervoor dat u zo veel mogelijk langs de buitenrand van een zeeberenkolonie blijft.
- Zeeberen die worden gestoord gaan andere territoria binnen en verstoren zo harems, waardoor ze gevechten kunnen veroorzaken met als gevolg letsel bij zichzelf en/of andere zeeberen, met name pups. Deze ene beweging kan een domino-effect veroorzaken waardoor zeeberen zich gaan verplaatsen en pinguïns in de rui of andere dieren storen.
- Bij wandelingen aan land tijdens het voortplantingsseizoen moet een groter buffergebied rond harems worden aangehouden. Afzonderlijke zeeberen hebben mogelijk minder afstand nodig, maar de omstandigheden variëren en moeten per geval worden beoordeeld.

- Voorkom zoveel mogelijk dat harems gestoord worden of aan alle kanten omgeven worden door mensen. Een harem wordt gevormd door een groep vrouwtjes (met of zonder pups) en één dominant mannetje.
- Soms kan er op het hoogtepunt van het seizoen niet geland worden op drukke voortplantingsstranden omdat er te veel zeeberen aanwezig zijn en de territoria fel worden verdedigd. In dit geval is langsvaren met rubberboten vaak een veiligere optie voor zowel de zeeberen als de bezoekers.

Zeeberen aan land observeren:

- **Volg het advies van uw reisleiders op. Zij willen dat u een zo veilig en mooi mogelijke ervaring hebt.**
- Voorkom plotselinge bewegingen en oogcontact waar de zeeberen mogelijk van schrikken. Dit geldt zowel aan land als in de boot.
- Zorg er op stranden voor dat u zich niet tussen de zeeberen en de zee in begeeft, loop achter hen langs.
- Houd er rekening mee dat zeeberen op het land zeer behendig zijn en kunnen aanvallen (en bijten) als u te dicht in de buurt komt. Houd een 'ontsnappingsroute' vrij voor het geval u snel moet wegvlugten voor een aanvallende zeebeer.
- Als u langs een groot aantal zeeberen loopt, verplaats u dan in een groep zo snel en stil mogelijk.
- Ga niet op de grond liggen in de buurt van volwassen zeeberen, met name stieren.
- Als individuele zeeberen zich naar het water verplaatsen of er snel in duiken, moet u zich langzaam en voorzichtig terugtrekken.
- Zeeberempups zijn vaak erg nieuwsgierig en komen soms dicht bij bezoekers. Raak de pups niet aan en probeer ze niet te lokken. Hoewel ze nog maar klein zijn, kunnen ze u verwonden.
- Blijf uit de buurt van vechtende zeeberennannetjes.

Zeeberempup

Fotograaf: Brent Stevenson

- Pas op voor dieren in het hobbelige grasland. Een gids moet voorlopen met een wandelstok of een vergelijkbaar voorwerp om de zeeberen op afstand te houden.
- In gebieden met graspolen waar de zeeberen bezoekers niet kunnen zien en vice versa wordt aangeraden een constant geluidsniveau aan te houden, zodat de dieren gewaarschuwd zijn voor de aanwezigheid van mensen en niet schrikken en agressief reageren.
- Zeeberen hebben schadelijke bacteriën in hun bek die snel infecties kunnen veroorzaken. Beten van zeeberen moeten worden onderzocht door een arts en zorgvuldig worden schoongemaakt en regelmatig gecontroleerd. Zelfs het kleinste wondje kan ontstoken raken.

Voortplantingsstrand zeeberen

Fotograaf: Troels Jacobsen